

Minimální preventivní program pro školní rok 2019/2020

▪ Charakteristika školy

BPA Brno – malá střední škola rodinného typu, ve staré části Nového Lískovce, celkem 220 žáků. Vzhledem k počtu žáků se jedná o malou budovu (bývalou ZŠ) s 10 třídami. Žáci na střední školu přicházejí po deváté třídě ze ZŠ z Brna, okolních menších měst a obcí, ale i ze vzdálenějších míst v České republice. Kromě výuky v budově školy na Zoubkově ulici v Novém Lískovci se realizuje výuka TEV a STV v místní sokolovně a hale Vodova. V prostorách školy není jídelna. Do té docházejí žáci na ZŠ Kamínky. Škola spolupracuje s domovem mládeže Čichnova, kde jsou ubytováni žáci, kteří nebydlí v Brně a nemohou denně dojíždět.

▪ Informační zdroje

1. Vnitřní informační zdroje školy

Nejdůležitějším vnitřním informačním zdrojem jsou webové stránky školy:

<http://www.bpa-brno.cz/>

Vzdělávací systém pro studenty lze nalézt na adrese:

https://eknihovna.bpa-brno.cz/users/sign_in

Školní administrativa je zajišťována systémem Bakalář:

<http://baka.bpa-brno.cz/bakalar/login.aspx>

Školní metodik prevence (ŠMP):

- **objednává programy pro žáky u externích organizací**
- **zastřešuje a organizuje besedy**
- **účastní se šetření rizikového chování žáků**
(Šetření probíhá za přítomnosti ŠMP a další osoby/osob - VP, TU. Rozhovory s žáky vede ŠMP, pořizuje zápis do deníku ŠMP, který následně převádí do elektronické podoby a archivuje spolu s ostatní dokumentací. Zápis elektronicky zasílá vedení školy a výchovné poradkyni. V závažných případech svolává následně VP výchovnou komisi, kde je přítomen ŘŠ nebo jeho zástupce, VP, ŠMP a TU, případně zástupce z OSPOD a dalších organizací.)
- **spolupracuje s učiteli**
(ŠMP předává třídním učitelům nabídku preventivních programů, konzultuje s nimi rizikové chování žáků, v případě potřeby spolupracuje s třídním učitelem na řešení problému.)

Kontakty na školního metodika prevence (ŠMP) a výchovného poradce (VP):

ŠMP – Mgr. Alena Bendová, Ph.D. - alena.bendova@bp-akademie.cz

2. Vnější informační zdroje školy

Seznam adres a čísel pro poskytování informací v oblasti prevence rizikového chování:

http://poradenskecentrum.cz/dokumenty%202013/Adres%C3%A1%C5%99_JMK.pdf

3. Školní řád

ŠŘ je vyvěšen na stránkách školy v sekci dokumenty:

<http://www.bpa-brno.cz/wysiwyg/Skoln%C3%AD%20r%C3%A1d%20BPA%20Brno.pdf>

4. Krizový plán školy ke všem typům rizikového chování

Užití a konzumace alkoholu:

- zabránění konzumaci
- vyhodnocení dalších nebezpečí
- vyrozumění ředitele školy
- vyrozumění rodičů
- sepsání záznamu s žákem z a přítomnosti školního metodika prevence a ředitele školy

Konzumace tabákových výrobků ve škole:

- odebrání tabákového výrobku
- sepsání záznamu s vyjádřením žáka, který školní metodik založí do své agendy
- TU informuje zákonného zástupce

Výskyt užití distribuce návykových látek:

- zajištění a odebrání
- vyhodnocení nebezpečí
- v případě nutnosti lékařské ošetření
- uvědomění vedení školy
- zápis ŠMP
- vyrozumění zákonného zástupce
- Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit opatření stanovená školním řádem. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, ředitel uvědomí policii. Užívání NL je porušením školního řádu.
- V případě podezření na intoxikaci žáka může ve výjimečných indikovaných případech pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost NL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost NL.

Nález NL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

- Nálezce ihned uvědomí vedení školy a metodika prevence, ten sepíše záznam.
- Ředitel školy o nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
- V případě časové překážky na straně policie se doporučuje za přítomnosti dalšího pedagogického pracovníka vložit látku rukavicemi do obálky, napsat datum, čas a místo nálezů.
- Obálku přelepí, opatřit razítkem školy, podpisem a uložit do školního trezoru. Následně předat policii.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- O nález ihned uvědomí vedení školy.
- O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky, a informuje zákonného zástupce žáka.
- ŠMP sepíše zápis **takto**:
 - Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu, respektive provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
 - Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.
 - Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

Postup při řešení záškoláctví

Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem, a to takto:

- Zákonný zástupce žáka je povinen omluvit nepřítomnost svého dítěte ve vyučování nejpozději do třetího dne třídnímu učitelu.
- V případě předem známé absence je žák povinen tuto skutečnost sdělit svému třídnímu učitelu.

Neomluvená absence

Jakmile je zjištěna neomluvená absence, informuje TU zákonného zástupce žáka:

- Do 10 hodin - řeší TU se zákonnými zástupci, žáku udělí výchovné opatření.
- Nad 10 hodin - svolá ředitel školy výchovnou komisi, které se účastní ředitel školy, zákonný zástupce žáka, třídní učitel a výchovný poradce či metodik prevence. Pozvání zákonných zástupců žáka na jednání se provádí telefonicky, popř. doporučeným dopisem. O průběhu jednání se vyhotoví zápis, který zúčastněné osoby podepíší.

Postup školy při výskytu poruchy příjmu potravy, sebepoškozování

Včasná intervence u rizikových jedinců (rychlé zhubnutí, zvracení s jakoukoli argumentací,...).

- Pedagogický pracovník pouze zprostředkuje zpětnou vazbu dítěti a rodině, např. o některých jídelních zvyklostech. Může zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem.
- Platí i v případě sebepoškozování dítěte.

Uvedenou problematiku řeší a spolupracují spolu:

třídní učitel
pedagogický pracovník
vedení školy
pediatr
rodiče
školní metodik prevence, výchovný poradce
PPP Sládkova 45, Brno, tel. 548 526 802
Spondea, Sýpka, 613 00 Brno – Černá Pole, tel. 608118088

Postup školy při výskytu závislosti na politickém nebo náboženském extremismu, sektě, EMO aj.

- Jednání (informativní) se žákem (žáky) provádí metodik prevence na základě doporučení TU.
- Jednání s rodiči při signálech, že se žák účastní těchto aktivit nebo tíhne k některému náboženskému nebo extremistickému hnutí nebo sektě, provádí TU.
- ŠMP sepíše zápis.
- Doporučení a kontakt na odborníky: Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti, PPP Brno, Sládkova 45, tel. 548 526 802.
- Další řešení není v kompetenci školy.

Postup školy při výskytu rizikového sexuálního chování, pohlavního zneužívání:

- uvědomění vedení školy
- jednání se žákem (žáky)
- jednání se svědky (informátorem)
- jednání s obětí
- informování rodičů ŘŠ
- informování OSPOD (do 18 let), Policie ČR (ŘŠ)
- ochrana oběti
- práce se třídou (TU, ŠMP popř. externí instituce)

Postup školy při výskytu domácího násilí a CAN (syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte):

- Při podezření, že je žák vystaven takovému jednání, informuje ŠMP ředitele školy nebo jeho zástupce.
- ŘŠ informuje ošetřujícího lékaře, OSPOD a Policii ČR.
- Informátor jedná se svědky.
- Dále jedná s žákem (žáky) - individuální přístup.
- Kontakt na odbornou pomoc oběti:
Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti, PPP Brno, Sládkova 45, tel.: 548 526802
SVP HELP ME, Bořetická 2, Brno, tel.: 544216178
Spondea, Sýpka 25, Brno, tel.: 541213 732

Postup školy v případě školního úrazu (podrobně zpracováno ve směrnici BOZP, která se nachází na sekretariátu školy)

Základní body:

- povinnost žáků okamžitě nahlásit jakýkoli úraz pedagogovi nebo pedagogickému pracovníkovi
- ošetření úrazu učitelem, v případě vážnějšího úrazu volá ihned záchrannou službu

- informace rodičům
- zápis do knihy úrazů

Postup při zjištění šikany

Postup vychází z následujících dokumentů:

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j. 21291/2010-28

Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Základní postup při zjištění šikany:

- Školní metodik prevence na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011):

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření;
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
 - a) efekt metody usmíření;
 - b) oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011):

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí;

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy - provádí pedagog, který šikanu odhalil;

4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi: je třeba oddělit oběť a agresory, dále agresory od sebe (třídní učitel má na starosti oběť, ŠMP, popř. další učitelé agresory);
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům - provádí ředitel školy;

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi);

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

- Podle formy šikanování rozhodne pedagogická rada o trestu od napomenutí po vyloučení agresorů, popř. návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
- ŠMP provede zápis.
Dále se pracuje s celou třídou, kde šikana vznikla.

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou NL u sebe, postupují podle výše popsaného - nález NL ve škole.

5. Riziková místa školy

šatna – je chráněna bezpečnostními kamerami (každou hodinu i přestávku je určena služba na kameře)

WC – dívčí je v blízkosti sborovny, tj. učitelé nahlízejí,
chlapecký - jeho součástí (v předsínce je učitelská toaleta - jediná, tj. permanentně obsazená)

chodby – kontrolovány dozorem

sokolovna – žáci dochází do sokolovny vždy s doprovodem učitele, který tam poté vede výuku
jídlna na ZŠ (mimo areál školy) – určen dozor v jídelně

▪ Cíle MPP

▫ dlouhodobý cíl

- upevňovat dobré vztahy ve třídách,
- podporovat sociální dovednosti žáků vůči tlaku vrstevnických skupin,
- výchova mládeže ke zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoj osobnosti,
- zvyšovat informovanost o nebezpečí spojeného s užíváním návykových látek a o rizikovém chování – formou přednášek a besed,
- zapojit co největší počty žáků do sportovních akcí a zájmových činností,
- dlouhodobě prohlubovat spolupráci s domovem mládeže, kde jsou naši žáci ubytováni.

- krátkodobý cíl

Na základě analýzy stavu (případy řešené ŠMP, předchozích MPP a rozhovorů s učiteli a žáky a vzhledem k zaměření školy) se MPP v letošním roce chceme zaměřit hlavně na rozvoj mediální gramotnosti a kybernetickou etiku a také zvyšování zdravotní gramotnosti u žáků, zvláště pak v oblasti výživy s ohledem na zaměření školy (správná výživa sportovce, nebezpečnost látek podporujících růst svalové hmoty apod.). Dále pak se tradičně ve školním roce 2019/2020 zaměřujeme na prevenci netolismu a na boj s tabakismem, (popř. alkoholismem a zneužíváním marihuany) u žáků, prioritou i nadále zůstává budování dobrých vztahů ve třídě jako prevence šikany.

- jedenkrát měsíčně na pedagogických poradách chceme vyhodnocovat stav rizikových forem chování na naší škole v jednotlivých třídách a dle potřeby přijímat opatření (opatření není represe) k zamezení nebo omezení těchto jevů,
- jedenkrát za dva měsíce seznamovat pedagogický sbor s novými dokumenty týkajícími se sociálně nežádoucích jevů (metodické pokyny, vyhlášky), případně zapracování opatření do školního řádu - dostupnost těchto materiálů pro všechny vyučující zajistí ŠMP,
- dále zařazovat na pedagogické porady témata, problémy a jejich řešení dle stávající potřeby,
- dvakrát týdně konzultační hodiny ŠMP pro žáky a rodiče.

- Zaměření PP pro cílovou skupinu:

- žáci

- interní zajištění PP – vychází z analýzy ŠVP:

- adaptační kurz pro první ročníky – budování pozitivní atmosféry a tolerance uvnitř skupiny jako prevence sociálně patologických jevů
- preventivní program se zaměřením na tabakismus a užívání marihuany – první ročníky
- projektové dny (všechny ročníky) zaměřené na protidrogovou prevenci
- setkávání se seniory v domově seniorů v Novém Lískovci (vybrané třídy)
- projekty přednášky a diskuse k tématům v předmětech bezpečnostní příprava a kriminologie
- pravidelné exkurze v rámci předmětu kriminalistika (např. věznice Rapotice apod.)
- rozvíjení sociálních vztahů v předmětu aplikovaná psychologie druhé a třetí ročníky
- projekt v rámci aplikované psychologie (10 hodin, 3. ročníky) s tématy vztahy mezi muži a ženami, problémy mládeže (šikana), látkové a nelátkové závislosti atd.
- přednášky a cvičení v rámci předmětu právo zaměřené na dodržování lidských práv a kriminalitu mládeže
- dvakrát týdně konzultační hodiny ŠMP pro žáky a rodiče

- externí zajištění PP

- beseda k problematice návykových látek se studenty prvního a druhého ročníku, základní informace, video, dotazy
- preventivní programy všeobecné primární prevence organizované PPP Sládkova (vybrané třídy)
- Preventivní aktivity (aktivity) zaměřené na sexuální výchovu a vztahy, šikanu (kyberšikanu), netolismus, poruchy příjmu potravy, prevenci různých typů závislostí (vybrané třídy podle důležitosti tématu) a také prevenci duševních poruch

- pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci školy

- jedenkrát za dva měsíce seznamovat pedagogický sbor s novými dokumenty týkajícími se sociálně nežádoucích jevů (metodické pokyny, vyhlášky), případně zapracování opatření do školního řádu, dostupnost těchto materiálů pro všechny vyučující, zajistí ŠMP,
- dále zařazovat na pedagogické porady témata, problémy a jejich řešení dle stávající potřeby,
- zajistit (ŠMP), aby každý třídní učitel absolvoval v tomto školním roce alespoň jedno školení s tematikou rizikového chování nebo rozvíjení dobrých vztahů ve třídě.
 - rodiče
- s problematikou šikany (kyberšikany) a návykových látek seznámit rodiče na třídních schůzkách, zejména s tím:
 - čeho si všimnout u svých dětí,
 - kde hledat odbornou pomoc,
 - předat jim brožurky se základními informacemi,
 - seznámit rodiče s postupem při zjištění šikany a zneužívání návykových látek u svých dětí a jejich kamarádů,
 - kontakt na PPP, Sládkova 45, Brno (možnost setkání rodičů).
- monitoring a evaluace

Hodnocení minimálního preventivního programu za školní rok 2018/2019

Školní rok 2018/2019 byl zaměřen na upevňování dobrých vztahů ve třídách a s tím související prevenci šikany a kyberšikany a prevenci kouření se zaměřením na marihuanu. V tomto roce bylo zaznamenáno výrazně méně případů zneužívání marihuany i kouření tabáku.

Hlavní okruhy prevence se nám podařilo stanovit, témata jsou pokryta v odborných předmětech a speciálními preventivními programy, stále trvá potřeba více zapojit jak třídní učitele, tak i učitele všeobecných předmětů.

Co se týká rizikového chování ve škole, v tomto směru se škola snažila o důsledná opatření, která by těmto jevům zabránila. Jde o využívání všech zákonných mechanismů, jako jsou např. jasně definovaná kázeňská opatření ve školním řádu, projednávání prohřešků žáků s rodiči, návštěvy osvětových přednášek, spolupráce s odborníky, využívání třídnických hodin k primární prevenci, využívání školních tematických nástěnek a další.

a) Evidence rizikového chování na škole

Ve školním roce 2018/19 se objevily běžné kázeňské problémy, záškoláctví, podvody a zneužívání mobilních telefonů.

Způsoby řešení: třídní učitelé v třídních kolektivech, pedagogická rada, spolupráce s rodinou

b) Aktivity pro žáky, preventivní programy na škole v rámci ŠVP ve výuce (celoroční a jednorázové), přednášky a akce

- v průběhu výchovy a vzdělávání během celého školního roku ve všech předmětech (zvláště pak v aplikované psychologii a občanské výchově) - rozvoj osobnosti žáků, rozvoj emoční a sociální inteligence u žáků (komunikace, spolupráce, empatie, tolerance, úcta, sebeúcta), zdravý životní styl, bezpečné prostředí (zvláště v biologii, právu, kriminologii)
- motivační hodnocení: stipendium za dobrý prospěch
- preventivní programy

- kulturní akce: návštěvy divadelních představení
- kroužky na škole: kroužek plavání
- sportovní akce a kurzy

Škola **realizuje školní a mimoškolní aktivity**, sportovní a společenské akce (např. sportovní den v domově seniorů), které doplňují výchovně vzdělávací činnosti, pozitivně ovlivňují atmosféru školy:

- projekty ve spolupráci s místním Domovem pro seniory „Aktivní stárnutí“ – „Jak se nestát obětí trestného činu“, „Zlepšování kognitivních funkcí u seniorů“
- spolupráce s kulturní komisí Úřadu městské části Brno - Nový Lískovec (sportovní akce, výstavy, přednášky apod.)
- zajištění vystoupení žáků na akcích obecního úřadu
- adaptační kurz pro žáky 1. ročníků
- projekt The Action – bezpečnost silničního provozu – 3. ročníky
- projekt týkající se prevence pádů u seniorů – vybraní žáci všech ročníků
- exkurze do věznice – 4. roč.
- účast na jednání KS Brno v trestněprávní věci – 3. roč.
- účast na jednání MS Brno v občanskoprávní věci – 2. roč.
- vánoční setkání se seniory – 3. roč.
- beseda zaměřená na protidrogovou prevenci (projektový den 2. ročníku)
- přednáška „Sexuální a reprodukční zdraví, plánované rodičovství“ – 1. ročníky
- policejní soutěž „Máš na to“ vybraní žáci 3. a 4. ročníku
- rizikové chování v dopravě přednáška (+ modelování situací autonehod) s pracovníkem HZS – 4. ročníky
- beseda zaměřená na prevenci látkových závislostí (vyléčený toxikoman) – 2. ročníky
- „Preventivní vlak“ – kampaň brněnské dny bez úrazu
- Projekt ve spolupráci spolupráce s Městskou policií „Železný empík“ – vybraní žáci všech ročníků
- cca 15 žáků 3. a 4. ročníku se v červnu nechalo zaregistrovat v registru dárců kostní dřeně

c) Vzdělávání pedagogů související s rizikovým chováním ve školním roce 2018/2019

- Bendová – konference PPRCH, asertivní řešení konfliktů (ALKION), poruchy příjmu potravy (ANABEL)
- Hrobařová – Primární prevence, setkání výchovných poradců
- Fryauf – studium Kriminálněprávní - právní VŠFS
- Benda – konference digitálního vzdělávání (KÚ JMK)

o Spolupráce s rodiči v rámci MPP ve školním roce 2018/2019 :

- Seznámení rodičů se školním řádem a programem bakalář
- Seznámení rodičů s problematikou netolismu, šikany (kybershikany) a návykových látek na třídních schůzkách
- Poskytování poradenských služeb pro zákonné zástupce - školní metodik prevence + výchovný poradce, třídní učitel, ředitel školy, možnost zprostředkování služeb jiných organizací

o Spolupráce s institucemi a organizacemi ve školním roce 2018/2019

- a) PPP Brno, Sládkova 4
- b) Spolupráce s Městskou policií
- c) Zájmová sdružení, besedy, přednášky
- d) Dohoda o spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR
- e) Partnerská škola Masarykovy univerzity v Brně
- f) Partnerská škola Univerzity obrany v Brně
- g) Partnerská škola ICV Mendelovy univerzity v Brně
- h) Spolupráce s domovem seniorů

- povinné přílohy

Školní řád:

<http://www.bpa-brno.cz/wysiwyg/Skoln%C3%AD%20r%C3%A1d%20BPA%20Brno.pdf>

Seznam adres a čísel pro poskytování informací v oblasti prevence rizikového chování

http://poradenskecentrum.cz/dokumenty%202018/Adresar_sluzeb_JMK_%202017.pdf

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016):

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny?highlightWords=%C5%A1koln%C3%AD+preventivn%C3%AD+program>